

LEHTIMÄEN OPISTO

OPETUSSUUNNITELMA OPISTOVUOSI

Sisältö

1 LEHTIMÄEN OPISTON TOIMINTA-AJATUS JA ARVOT	3
2 KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN	4
3 OPPIMISKÄSITYS, OPETUSMENETELMÄT JA -YMPÄRISTÖT	5
4 OPPILAITOKSEN TOIMINTAKULTTUURIN PÄÄPIIRTEET	8
5 KOULUTUKSEN YLEISET TAVOITTEET	9
6 OPINTOKOKONAISUUDET	10
6.1 ARJEN TAIDOT JA ELÄMÄNHALLINTA, 4 OP	11
6.2 OPISKELU-, ITSETUNTEMUS- JA TYÖELÄMÄTAIDOT, 4 OP	12
6.3 MATEMAATTISET PERUSTAIIDOT JA ONGELMANRATKAISUTAIIDOT, 4 OP	14
6.4 AKTIIVINEN KANSALAIUUUS, 4 OP	15
6.5 OPISKELU- JA URASUUNNITTELUTAIIDOT, 4 OP	16
6.6 SUUNTAUTUMISOPINNOT	18
6.6.1 ITSENÄISTYMISEN SUUNTAUTUMISOPINNOT	18
6.6.2 ELÄIN- JA HEVOSTOIMINNAN SUUNTAUTUMISOPINNOT	20
6.6.3 MUSIIKKI- JA BÄNDITOIMINNAN SUUNTAUTUMISOPINNOT	22
7 OPISKELIJAN HENKILÖKOHAINEN OPISKELUSUUNNITELMA HOKS	24
8 OHJAUUS	25
8.1 OPISKELIJAN TUKEMINEN JA TUEN JÄRJESTÄMINEN	27
8.2 OPPIMISEN JA OPISKELUN TUKEA TARVITSEVIEN OPISKELIJOIDEN OPETUS	27
9 OPISKELUHUOLTO	28
10 ARVIOINTI	29
10.1 OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI	31
10.2 HOKS-TAVOITTEIDEN ARVIOINTI JA GAS-MENETELMÄ	33
10.3 ARVIOINNIN MUODOT JA KÄYTÄNNÖT OPISKELUN AIKANA JA KOULUTUKSEN PÄÄTTYESSÄ	34
10.4 PALAUTTEEN ANTAMISEN MUODOT JA KÄYTÄNNÖT	36
10.5 TODISTUS JA SIIHEN MERKITTÄVÄT TIEDOT KOULUTUKSEN PÄÄTTYTTYÄ	36
11 YHTEISTYÖ	37
11.1 KODIN JA OPPILAITOKSEN YHTEISTYÖN TOTEUTTAMINEN	37
11.2 YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA	38
11.3 TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ	38
12 TOIMINNAN KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI	39

1 LEHTIMÄEN OPISTON TOIMINTA-AJATUS JA ARVOT

Lehtimäen opisto on vapaan sivistystyön oppilaitos. Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää koulutusta, joka elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta tukee yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisen monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Jokainen yksilö on ainutlaatuinen ja hän rakentaa omaa yksilöllistä identiteettiään sekä vastuullista toimijuuttaan yhteiskunnassa.

Lehtimäen opiston kantavana teemana on vaativa erityistason opinnollinen kuntoutus. Opetus tapahtuu moniammatillisena yhteistyönä, joka sisältää fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja kasvatuksellisen kuntoutuksen sekä internaattikasvatuksen.

Opinnollinen kuntoutus sisältää erityisopetusta, ohjattuja vapaa-ajan harrastekerhoja sekä ympärivuorokautisen ohjauksen ja tuen sekä kattavat opiskelijahuollon palvelut.

Opiskelu sisäoppilaitosmaisessa ympäristössä tukee opiskelijan itsenäistymistä ja antaa mahdollisuuden harjoitella oman elämän hallinnassa tarvittavia yhteisötaitoja. Koulutuksessa kaikkia opiskelijoita kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.

Lehtimäen erityiskansanopiston perusarvoja ovat yksilöllisyyden ja ainutkertaisuuden kunnioittaminen, ihmisten välinen tasavertaisuus ja turvallisuus.

2 KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN

4

Oppivelvollisuuden laajentuessa perusopetuslaissa tarkoitetun perusopetuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen oppivelvollisuutta voi suorittaa myös vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 7 a luvussa tarkoitetussa koulutuksessa enintään yhden vuoden ajan, vaikeasti vammaisille järjestettävässä koulutuksessa koulutus voi kestää 3 vuotta.

Koulutuksen tavoitteena on edistää opiskelijan omaehtoista oppimista ja antaa opiskelijalle valmiudet opintojen jatkamiseen perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa. Koulutuksen tarkoituksena on vahvistaa opiskelijoiden elämänhallintataitoja ja antaa opiskelijoille valmiuksia itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Lehtimäen opiston omistajayhteisö Erityiskansanopiston kannatusyhdistys ry on perustettu Tampereella vuoden 1966 alussa. Yhdistyksen tarkoituksena on Lehtimäen opisto -nimisen erityiskansanopiston ylläpitäminen ensisijaisesti erityistä tukea ja ohjausta tarvitseville vammaisille henkilöille, heidän perheilleen ja muille sidosryhmille sekä erityisryhmien opetuksesta, kasvatuksesta ja kuntoutuksesta kiinnostuneille henkilöille.

Lehtimäen opiston toimintaa ohjaa Laki vapaasta sivistystyöstä 21.8.1998/632, Asetus vapaasta sivistystyöstä 6.11.1998/805, Laki vapaan sivistystyön lain muuttamisesta 29.12.2009/1765, YK:n Kehitysvammaisten oikeuksien julistus vuodelta 1971 ja yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista 2008 sekä Suomen vammaispoliittinen ohjelma VAMPO 2010–2015.

Lehtimäen erityiskansanopiston koulutustehtävänä on 1.1.2012 voimaan tulleen ylläpitämisluvan mukaisesti järjestää pääasiassa vaikeasti vammaisille henkilöille elinikäisen oppimisen mahdollisuuden ja koulutusta, joka lisää tasa-arvoa ja elämänlaatua, edistää hyvinvointia ja terveyttä sekä ehkäisee yhteiskunnallista ja sosiaalista syrjäytymistä.

Opistolla on erillinen suunnitelma opiskeluhooltoon, turvallisuuteen (lääkehoitosuunnitelma, toimintaohjeet poikkeustilanteisiin) ja kansainväliseen toimintaan. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattu oppilaitoskohtaiseen opiskeluhooltosuunnitelmaan.

3 OPPIMISKÄSITYS, OPETUSMENETELMÄT JA -YMPÄRISTÖT

Opistolla annettavan opinnollisen kuntoutuksen taustalla on sekä konstruktivistinen oppimiskäsitys että voimaantumiseen perustuva kuntoutumiskäsitys. Voimaantuminen on henkilökohtainen ja sosiaalinen prosessi. Voimaantumisen kautta opiskelija voi säilyttää tai saavuttaa asemansa yhteiskunnan tasavertaisena osallistuvana jäsenenä.

Opinnollinen kuntoutus on prosessi, joka kehittää psykososiaalisia voimavaroja, oppimisvalmiuksia ja oman elämän hallintaa. Opiskelija toimii prosessissa aktiivisesti asettaen tavoitteita opiskelulleen ja toimii niiden suuntaisesti sekä osallistuu oman oppimisensa arviointiin. Hän tulee tietoiseksi omista voimavaroistaan ja tuen tarpeestaan. Opiskelijan omia voimavaroja tuetaan ja vahvistetaan oppimisen keinoin.

Oppimista tukevia kuntouttavia toimenpiteitä ovat:

- voimavarojen tukeminen/vertaistuki
- aktivoivan ja kuntouttavan opetusmateriaalin käyttäminen
- lukemisen tekniikan harjoitukset
- eri aistitoimintoja aktivoivat harjoitukset
- yhteistoiminnalliset menetelmät
- internaattipedagogiikka (sosiaalinen vuorovaikutus, itsenäisen elämisen taidot, henkilökohtaisen elämän järjestelytaidot, oireiden hallinta)
- neuropsykiatrinen kuntoutus
- seikkailu- ja elämyspedagogiikka
- itseilmaisun menetelmät (musiikki, kuvataide, draama, kirjallinen ilmaisu, tanssi)
- dialoginen tukeminen
- opiskeluharjoittelu, työn kaltaiset toiminnot

Kansanopisto on fyysisen ympäristön lisäksi yhteisö, joka muodostaa sosiaalisen toiminnan yksikön. Se tukee osallistujan sosiaalisia ja yhteisöllisiä taitoja. Internaattipedagogiikkaan liittyy vahvasti itsensä kehittäminen ja omien vahvuuksien tunnistaminen. Siinä korostuvat elämän kokonaisuus, elämänhallinta, kodinomaisuus, pelisäännöt oppimiseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen, aito sosiaalinen ympäristö ja uudet roolit ja tehtävät sekä vastuullisuus toisista ihmisistä.

Opetus ja oppiminen tapahtuvat psyykkisesti ja fyysisesti turvallisessa, moniarvoisessa ja avoimessa ympäristössä. Toisen kunnioittaminen, perusoikeudet ja suvaitsevaisuus erilaisuutta kohtaan ovat opistokulttuurin pohja. Kaikessa opiston toiminnassa korostetaan yhteisöllisyyttä ja osallistuvaa kansalaisuutta, kansainvälisyyttä ja vastuuta ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta.

Opiston yhteisten tilojen kuten piha-alueen, kuntotalon/uimahallin, ratsastuskoulun ja liikuntapolun esteettömyydellä ja esteettisyydellä pyritään lisäämään opiskelijoiden hyvinvointia ja sitoutumista opistoelämään. Viihtyisä ja turvallinen sekä opiskelua että yleistä hyvinvointia tukeva ympäristö edellyttää yhteisesti sovittujen sääntöjen ja yhteistoimintakäytäntöjen noudattamista.

Sisäoppilaitoksessa edistetään oppimisen ohella itsenäistä vastuullista asumista ja kanssakäymistä toisten kanssa.

Opiston ruokailupalvelut tukevat terveellisiä ruokailutottumuksia ja mahdollistavat keskittymisen opiskeluun.

Opisto on avoin oppimisympäristö, joka tarjoaa opiskelijalle mahdollisuudet käyttää vapaa-ajantiloja, tietokoneita ja internet-yhteyksiä. Opiskelijan vapaa-ajan toimintaa monipuolistetaan muun muassa liikunta-tilojen ja -välineiden käytön sallimisella, opiskelijoista lähtevien aktiviteettien tukemisella sekä STEA:n tukemalla harrastustoiminnalla.

Oppilaitoksen rauhallinen sijainti maaseudulla eteläpohjalaisessa kulttuuriympäristössä ja monipuoliset erilaisten opetusmenetelmien käyttöön soveltuvat opetustilat luovat hyvät puitteet menestyksellään opiskelulle.

Yhteiset tapahtumat tuottavat koko opistoyhteisölle erilaisia oppimiskokemuksia. Ne ovat yhteisökasvatusta, joiden tavoitteena on lisätä kansanopiston opiskelijoiden välistä kanssakäymistä sekä opiskelijoiden ja henkilöstön keskinäistä yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Opetus jakautuu 1–3 vuotta jatkuvaan pitkäkestoiseen, vähintään lukuvuoden kestävään koulutukseen. Lukuvuoden aikana on kaksi jaksoa pituudeltaan n. 20 viikkoa. Jokaiselle jaksolle laaditaan oma ohjelma.

Lehtimäen opiston toimintamalli on ainutlaatuinen. Siihen on yhdistetty kaikki olennaiset asiat, että opiskelu on mahdollista myös paljon apua ja tukea tarvitseville henkilöille.

Toimintamallimme sisältää

- erityisopetuksen
- terveydenhuollon henkilöstön palvelut päivin öin
- ohjattua toimintaa myös iltaisin ja viikonloppuisin
- STEA:n tukemat vapaa-ajan kerhot
- ratsastusta ja vesiliikuntaa viikoittain
- esteettömän ja turvallisen ympäristön
- kuntoutuksen
 - fysioterapia
 - allasterapia
 - toimintaterapia

4 OPPILAITOKSEN TOIMINTAKULTTUURIN PÄÄPIIRTEET

8

Kansanopiston opinnoissa ja vapaa-ajan ohjauksessa tuetaan aktiivista kansalaisuutta kannustamalla opiskelijoita ilmaisemaan itseään, neuvottelemaan, ratkaisemaan ristiriitoja ilman väkivaltaa, tunnistamaan ja hyväksymään erilaisuutta sekä toimimaan demokraattisen ja tasa-arvoisen kulttuurin mukaisesti.

Kansanopistovuoden aikana oppivelvollisuusikäinen nuori kasvaa vapaan sivistystyön lain tavoitteiden mukaisesti yksilönä tuntemaan oikeutensa ja vastuunsa. Häntä rohkaistaan vapauteen tehdä vastuullisesti itsenäisiä päätöksiä. Sisäoppilaitosmuotoinen toteutustapa ja oppimisympäristön yhteisöllisyys mahdollistaa oppivelvollisuusikäisen nuoren kokonaisvaltaisen tukemisen.

Ohjattu vapaa-ajantoiminta ja oppivelvollisuusikäisen nuoren omien harrastusten ja mielenkiinnonkohteiden hyödyntäminen auttavat esimerkiksi fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn ylläpitämisessä ja kehittämisessä.

Kansanopisto on opiskelijoiden ja henkilökunnan muodostama yhteisö, jossa oppiminen perustuu jokaisen osallisuuteen niin opiskelussa ja ruokailussa kuin opistossa asuvien opiskelijoiden osalta myös vapaa-aikana ja asumisessa. Kansanopistossa koko henkilöstö osallistuu omassa tehtävässään opiskelijan ohjaukseen ja tukitoimiin.

Kansanopiston sisäoppilaitosmuoto antaa nuorelle turvallisen ympäristön itsenäistyä ja kasvaa kantamaan vastuuta. Sisäoppilaitoksessa asuminen kasvattaa sosiaalisia vuorovaikutustaitoja sekä antaa oppivelvollisuusikäiselle nuorelle mahdollisuuden ammattilaisten avulla ja vertaisten seurassa vahvistua ihmisenä, itsenäistyä, oppia oman elämän hallintaa ja löytää voimavaroja tulevaisuuden kohtaamiseen.

5 KOULUTUKSEN YLEISET TAVOITTEET

Opetus tähtää siihen, että oppivelvollisuusikäinen nuori kasvaa yhteisön ja yhteiskunnan jäseneksi ja jäsenenä. Kasvun lisäksi huomion kohteena on kasvatus, eli pedagoginen toiminta, jolla sosiaalista kasvua tuetaan. Sisäoppilaitosmuotoinen kansanopisto-opiskelu edistää oppivelvollisuusikäisen nuoren omaehtoista oppimista.

Omaehtoisen oppimisen tavoitteena on saada oppija tunnistamaan omat ainutlaatuiset voimavaransa, luovuutensa ja potentiaalinsa ja jalostamaan niitä omaksi ja muiden hyväksi. Omaehtoista oppimista tukee erityisesti sisäoppilaitoksessa hyvin toteutuva kokonaisvaltainen pedagoginen suhde opettajan ja opiskelijan välillä sekä pitkäaikaisesti toimivan vertaisryhmän keskinäinen vuorovaikutus.

Näin opisto voi tarjota oppivelvollisuusikäiselle nuorelle osallisuuden oppivan ja oppimisestaan vastuun kantavan ryhmän jäsenenä, jossa kehittyvä sosiaalinen pääoma edistää hänen oppimistaan. Opiskelijoita ohjataan kohtelevaan muita tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.

Opetuksen yleisenä tavoitteena on tukea opiskelijaa

- hyödyntämään omaa potentiaaliaan jatko-opinnoissa, työelämässä ja laajemmin elämässään
- pitämään yllä motivaatiota jatko-opiskeluun, jatkuvaan oppimiseen ja itsensä kehittämiseen
- soveltamaan oppimaansa ongelmien ratkaisemiseen ja kokeilemaan erilaisia luovia menetelmiä
- jäsentämään omaa elämänkatsomustaan
- antamaan ajan ja tilan itselle
- hyväksymään itsensä sellaisena kuin on ja saamaan rohkeutta olla oma itsensä
- kehittämään kokonaispersoonallisuuttaan ja tunneälyään
- selviytymään vaikeuksista kuten aiemman koulukiusaamisen aiheuttamista vaikutuksista
- toimimaan kestäväällä tavalla yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä.

6 OPINTOKOKONAISUUDET

10 Jos opiskelija on suorittanut kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen aikana perusopetuksen opintoja, voi opiskelija saada hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa (38 §) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa perusopetuksen oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Perusopetuksen opintojen suorittamista varten kansanopiston ylläpitäjän sopii perusopetuksen järjestäjän kanssa, miten opiskelijat voivat halutessaan suorittaa perusopetuksen opintoja, millaisia opetusjärjestelyjä se edellyttää ja miten erityinen tutkinto järjestetään.

Lehtimäen opistolla voi opiskella kaikille pakollisia opintokokonaisuuksia, joiden laajuus määräytyy valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Näiden lisäksi opiskellaan valinnaisia suuntautumisopintoja oman mielenkiinnon ja tarpeen mukaisesti.

Opintokokonaisuuksien opetuksen tavoitteet on määritelty opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opiskelijan osaamisen arvioinnissa kuitenkin huomioidaan opiskelijan omat tavoitteet, jotka on kirjattu henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan (HOKS).

6.1 ARJEN TAIDOT JA ELÄMÄNHALLINTA, 4 OP

Sisäoppilaitosyhteisö antaa nuorelle turvallisen ympäristön itsenäistyä ja kasvaa kantamaan vastuuta omasta ja yhteisön toiminnasta. Opiston yhteisöllinen pedagogiikka edistää nuoren toimintakykyä, oppimisvalmiuksia ja -taitoja, parantaa monin tavoin nuoren elämönhallintataitoja ja edistää täysipainoista ja aktiivista kansalaisuutta.

Opiskelijalla on hyvä mahdollisuus saada opistolla elinikäisiä ystäviä, mikä ehkäisee nuoren syrjäytymisvaaraa. Koska opisto toimii sisäoppilaitoksena, on arjen taitojen ja elämönhallinnan taitojen oppiminen luontevaa. Tämä koskee myös niitä opiskelijoita, jotka eivät itse asu sisäoppilaitoksessa.

Arjen taitojen ja elämönhallinnan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija osaa

- kantaa oman vastuunsa ympäristön ja yhteisten sekä omien tilojen viihtyisyydestä ja turvallisuudesta
- liikkua itsenäisesti tutussa ympäristössä esimerkiksi julkisia kulkuneuvoja hyödyntäen

- valmistaa ruokaa itselleen ja muille
- suunnitella omaa talouttaan kustannustietoisesti ja kestävästi elämäntavan mukaisesti
- noudattaa yhteisiä sääntöjä ja ymmärtää niiden merkityksen
- noudattaa selkeää ja hyvinvointia ylläpitävää päivärytmiä ja ymmärtää sen merkityksen jatko-opinnoissa, työelämässä ja elämässä laajemminkin
- kantaa vastuuta opetukseen osallistumisesta henkilökohtaisen opetussuunnitelmansa mukaisesti
- kantaa vastuunsa hänelle kuuluvista opistoyhteisön vastuutehtävistä
- huolehtia hyvinvoinnistaan ja tarpeellisesta liikunnasta ja levosta sekä vapaa-ajan harrastuksistaan
- huolehtia henkilökohtaisesta hygieniastaan
- huolehtia seksuaalisesta hyvinvoinnistaan
- toteuttaa terveellisiä elämäntapoja ja ymmärtää savuttomuuden ja päihteettömyyden merkityksen

Opiskelijan osaaminen arvioidaan HOKS:issa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

6.2 OPISKELU-, ITSETUNTEMUS- JA TYÖELÄMÄTAIDOT, 4 OP

Peruskoulunsa päättäneiden nuorten opiskeluvalmiuksia kehitetään toisen asteen opintoja tai mahdollisimman itsenäistä elämää varten siten, että oppivelvollisuusikäinen nuori löytää oman opiskelutyyhinsä ja selkeyttää jatko-opiskelumahdollisuutensa.

12

Oppimisympäristön muutos antaa nuorelle mahdollisuuden uudistaa omaa identiteettiään oppijana ja minäpystyvyyden käsitystään. Sisäoppilaitosmuotoinen opiskelu tarjoaa myös mahdollisuuden opitun ja koetun kriittiseen reflektointiin.

Opiskelu-, itsetuntemus- ja työelämätaitojen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija osaa

- pohtia äidinkieltä ja muiden osaamiensa kielten merkitystä
- lukea ja kirjoittaa sekä tuottaa tavanomaisia tekstejä toisen asteen opinnoissa tarvittavalla tasolla
- käyttää äidinkieltään ja opiskelukieltään monipuolisesti itsensä ilmaisuun ja oman osaamisensa osoittamiseen toisen asteen opinnoissa
- arvostaa osaamistaan kieliä monipuolisesti tiedonhankinnassa ja pyrkii käyttämään niitä

- hankkia tarvitsemaansa tietoa ja suhtautua siihen kriittisesti toimia tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä työskennellä erikokoisissa ryhmissä aktiivisesti ja rakentavasti
- toimia digitaalisessa toimintaympäristössä jatko-opinnoissa, työelämässä ja laajemmin yhteiskunnassa
- hyödyntää sosiaalista mediaa jatko-opinnoissa, jatkuvassa oppimisessa ja työelämässä
- havainnoida omaa toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja nimetä omia vahvuuksiaan sekä asettaa itselleen tavoitteita
- noudattaa työelämän keskeisiä pelisääntöjä ja toimintatapoja
- suunnitella ja aikatauluttaa omaa työskentelyään.

Opiskelijan osaaminen arvioidaan HOKS:issa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

6.3 VUOROVAIKUTUS- JA VIESTINTÄTAIDOT, 4 OP

Nuorten vuorovaikutus- ja viestintätaitoja vahvistetaan siten, että nuori kehittää taitoaan toimia tavoitteellisesti, rakentavasti ja eettisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Nuori oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä ja tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.

Opinnoissa tutustutaan Suomen kielelliseen, kulttuuriseen ja katsomukselliseen moninaisuuteen ja pohditaan identiteetin merkitystä. Sisäoppilaitoksessa asuminen kasvattaa monella tavoin nuoren sosiaalisia vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Vuorovaikutus- ja viestintätaitojen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija osaa

- osaa ilmaista itseään puhumalla, kirjoittamalla ja visuaalisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa
- osaa kuunnella muita ja tulkita erilaisia kulttuurisen ilmaisun muotoja, myös painetussa ja digitaalisessa muodossa

- ottaa puheeksi asioita
- keskustella ja perustella näkemyksensä
- toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa
- ottaa huomioon oman toimintansa merkityksen ryhmässä ja yhteisössä
- tervehtiä ja käyttäytyä hyvän tavan mukaisesti erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa
- esiintyä itselleen luontaisella tavalla
- toimia aktiivisesti ja rakentavasti ryhmässä ja tarvittaessa ohjata ryhmää
- rakentaa sosiaalisia suhteita ja pitää niitä yllä
- osaa esittää näkemyksensä rakentavasti ja toimia eettisesti erilaisissa vuorovaikutus- ja viestintätilanteissa, myös sosiaalisessa mediassa.

Opiskelijan osaaminen arvioidaan HOKS:issa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

6.4 MATEMAATTISET PERUSTAITOT JA ONGELMANRATKAISUTAITOT, 4 OP

Opintojen aikana vahvistetaan peruskoulunsa päättäneiden nuorten matemaattisloogista ajattelua sekä perusopetuksessa hankittuja matemaattisia taitoja. Nuori harjaantuu lähestymään ongelmia matematiikan näkökulmasta ja ratkaisemaan niitä matematiikan keinoin.

Opinnoissa hyödynnetään erilaisia ongelmanratkaisustrategioita, etsitään luovasti syy-seuraus -suhteita ja opitaan perustelemaan tehtyjä ratkaisuja. Opintojen aikana kerrataan keskeisiä matematiikan käsitteitä toisen asteen opintoja varten sekä vahvistetaan matemaattista lukutaitoa.

Matemaattisten perustaitojen ja ongelmanratkaisutaitojen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija osaa

- matemaattiset ja tilastolliset perustaidot toisen asteen opintoihin etenemisen edellyttämällä tavalla tai arjessa tarvittavia yksinkertaisia matemaattisia taitoja
- hahmottaa ongelmat, jotka vaativat ratkaisua
- hyödyntää oppimaansa ongelmien ratkaisemiseen
- etsiä ja löytää erilaisia lähestymis- ja ratkaisutapoja ongelmiin
- loogisesti perustella tekemiään ratkaisuja.

Opiskelijan osaaminen arvioidaan HOKS:issa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

6.5 AKTIIVINEN KANSALAISSUUS, 4 OP

Opintojen aikana nuori saa sekä opinnoissa että vapaa-ajan ohjauksessa tiedollisia ja taidollisia valmiuksia toimia demokraattisesti ja kestävän elämäntavan periaatteiden mukaisesti lähiyhteisössään ja yhteiskunnan kansalaisena. Opintojen aikana oppivelvollisuusikäinen nuori kasvaa lain tavoitteiden mukaisesti yksilönä tuntemaan oikeutensa ja vastuunsa.

Sisäoppilaitos-muotoinen opiskelu antaa myös mahdollisuuden yhdistää oppivelvollisuusikäisen nuoren harrastukset ja omat mielenkiinnon kohteet hänen opintoihinsa. Aktiivisen kansalaisuuden valmiudet ehkäisevät nuorten syrjäytymistä ja vahvistavat osallisuuden kokemusta.

Aktiivisen kansalaisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija osaa

- toimia oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaan
- tehdä vastuullisesti itsenäisiä päätöksiä
- neuvotella itseään, lähiyhteisöään ja yhteiskuntaa koskevista asioista
- ratkaista ristiriitoja ilman väkivaltaa
- tunnistaa ja hyväksyä erilaisuutta
- toimia demokraattisen ja tasa-arvoisen kulttuurin mukaisesti lähiympäristössään ja yhteiskunnassa
- etsiä ja löytää itseään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa.

Opiskelijan osaaminen arvioidaan HOKS:issa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

6.6 OPISKELU- JA URASUUNNITTELUTAIDOT, 4 OP

Henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan perustuvaan kokonaisuuteen kuuluu opiskelun lisäksi opiskelijan ohjaus, opiskeluhuolto sekä ohjattu asuminen.

Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jossa yhdessä opiskelijan kanssa määritetään opintojen keskeiset tavoitteet ja tarvittava ohjaus (jatko-opinnot, urasuunnittelu, elämän suunnittelutaitojen kehittäminen, oppimisvalmiudet). Opinto- ja urasuunnittelun ohjauksen tavoitteena on löytää oppivelvollisuusikäisen nuoren oma oppimis- ja urapolku, jolla nuori motivoituu jatko-opintoihin.

Opintojen aikana lisätään nuoren oppimisvalmiuksia ja opiskelu- ja työelämätaitoja, pyritään tunnistamaan oppimisen vaikeudet, tuetaan nuoren kykyä tehdä tulevaisuutta koskevia suunnitelmia ja autetaan nuorta löytämään motivaationsa.

Sisäoppilaitosmuotoisessa koulutuksessa nuori saa kokea osallisuutta ja hänen hyvinvointinsa vahvistuu.

Opisto tekee yhteistyötä eri oppilaitosten ja työnantajien kanssa sekä omalla seudullaan että valtakunnallisesti. Nuori saa kattavan kuvan eri kouluttautumismahdollisuuksista, työmahdollisuuksista ja ammateista vierailujen ja työssäoppimisjaksojen kautta. Näin lisätään nuoren tietämystä toisen asteen opinnoista ja muista tulevaisuuden opiskeluvaihtoehtoista sekä sujuvoitetaan niihin siirtymistä.

Tämä opintokokonaisuus voidaan opiskelijan tilanteen mukaan korvata **lisäämällä kohdan 6.1 Arjen taidot ja elämänhallinta -opintoja.**

Opinto- ja urasuunnittelun tavoitteena on, että opiskelija osaa

- tunnistaa omia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan ja itselleen sopivia opiskelutapoja ja huomioida ne oman opiskelunsa suunnittelussa
- laatia opinnoilleen henkilökohtaisen opinto- ja urasuunnitelman ja seurata suunnitelman toteutumista säännöllisesti yhdessä oman opettajan ja/tai opinto-ohjaajan kanssa
- hahmottaa oman opinto- ja urapolkunsa toisella asteella ja sen jälkeen
- hakea opiskelupaikkaa ohjatusti yhteishaussa ja tarvittaessa myös jatkuvan haun kautta
- ymmärtää oman roolinsa ja vastuunsa opintojensa suunnittelussa ja suunnitelman toteutumisen seurannassa
- hyödyntää te-palveluja: etsiä avoimia työpaikkoja, ilmoittautua työnhakijaksi ja työvoimakoulutukseen.

Opiskelijan osaaminen arvioidaan HOKS:issa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

6.7 SUUNTAUTUMISOPINNOT

Valinnaiset suuntautumisopinnot koostuvat Lehtimäen opiston painopisteistä ja vahvuuksista. Suuntautumisopinnot tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden itselleen mielekkäiden sisältöjen valitsemiseen ja oman osaamisen monipuolistamiseen.

18

Suuntautumisopinnot voidaan kytkeä myös kohdissa 6.1–6.6 mainittujen taitojen oppimiseen siten, että osa mainituista taidoista opitaan suuntautumisopintojen yhteydessä. Suuntautumisopintojen laajuus suunnitellaan opiskelijakohtaisesti HOKS:ssa.

Suuntautumisopintojen mahdollisia osaamistavoitteita voivat olla esimerkiksi, että kansanopistovuoden jälkeen opiskelija osaa

- toimia ja asua mahdollisimman itsenäisesti
- laittaa ruokaa ja leipoa
- tehdä monipuolisesti kodinhoitoon liittyviä töitä
- ilmaista itseään kuvataiteen, musiikin tai esittävän taiteen kautta
- tehdä monipuolisesti kädentaitojen töitä, tekstiilitöitä tai teknisiä töitä
- hankkia oppimista työelämässä

6.7.1 ITSENÄISTYMISEN SUUNTAUTUMISOPINNOT

Itsenäistymisen suuntautumisopinnoissa opiskellaan muun muassa asumis-valmennusta ja arkielämän taitoja. Tavoitteena on lisätä opiskelijan valmiuksia mahdollisimman itsenäiseen asumiseen omassa asunnossa, tukiasunnossa, asuntolassa tai palvelutalossa. Opinnoissa huomioidaan opiskelijan yksilöllisissä tavoitteissa opiskelun jälkeinen asumistilanne ja kotipaikkakunnan olosuhteet.

Suuntautumisopinnoissa harjoitellaan myös arkielämäntaitoja ja pyritään edistämään opiskelijan elämänhallintaa, itsenäistymistä ja hyvinvointia. Opiskelijalle tarjotaan tietoa ja mahdollisuus opetella taitoja elämän haasteiden kohtaamiseen ja käsittelyyn.

Asumisvalmennus räätälöidään opiskelijan tarpeiden mukaan. Opetusryhmän koko vaihtelee yksilöopetuksesta pienryhmä-opetukseen. Asumisvalmennusta pitävät opettajat, asumisvalmennusohjaajat ja ohjaajat ja toisinaan mukana on myös toimintaterapeutti.

Tunneilla harjoitellaan viikkosiivouksen työvaiheita. Apuna käytetään kirjallisia tai kuvallisia ohjeita, jotka helpottavat työvaiheiden hahmottamista ja edesauttavat omatoimisuutta. Harjoitellaan tavaroiden ja vaatteiden järjestämistä paikoilleen. Harjoitellaan huoneen imurointia, pölyjen pyyhintää ja lattian pesemistä. Opiskelijaa ohjataan omatoimisuuteen.

Opetellaan arvioimaan vaatteiden puhdistuksen tarvetta; milloin vaate on likainen ja pesun tarpeessa ja milloin tuulettaminen riittää. Tutustutaan ja tutkitaan mitä yleisimmät pesumerkit tarkoittavat. Pyykinpesussa opetellaan vaatteiden lajittelemista värien ja pesulämpötilan mukaan sekä harjoitellaan pyykinpesun muita esitöitä. Opetellaan pyykinpesukoneen käyttämistä sekä oikeaoppista pyykin kuivatusta.

Tutustutaan jalkineiden hoitoon huomioiden vuodenaika ja sää. Selvitetään miten kengät kannattaa laittaa kuivumaan, mikäli ne ulkoillessa ovat kastuneet. Mietitään, milloin kengät tulee uusia ja mitä rikki menneille kengille voi tehdä.

Arkielämäntaitoa opiskellaan opiskelija-lähtöisesti toiminnallisuutta ja osallistuvuutta tukien. Opetuksen lähtökohtana on opiskelijoiden arki, kasvu ja kehitys huomioiden opiskelijoiden omat lähtökohdat sekä ajankohtaiset terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät kysymykset. Arkielämäntaidoissa harjoitellaan ongelmanratkaisutaitoja ja yrittään edistämään opiskelijan elämänhallintaa, hyvinvointia, itsetuntemusta sekä ehkäisemään ahdistusta ja masennusta.

Vapaa-aika- ja harrastusmahdollisuuksia arvioitaessa mietitään mitä kaikkea voi harrastaa kotona yksin tai yhdessä kavereiden kanssa. Tutustutaan lähialueen tarjoamiin harrastusmahdollisuuksiin ja harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi kirjastossa käyntiä. Autetaan opiskelijaa löytämään sopivia vapaa-ajanviettopaikoja ja harrastuksia omassa kodissaan ja lähiympäristössä.

Lehtimäen opisto on erinomainen valinta erityisnuorelle, joka haluaa yhdistää oppivelvollisuuden suorittamisen ja oppia osana opintoja hevosten hoitoa, tallitöitä ja ratsastusta käytännönläheisesti.

20

Opistolla on oma talli, jossa hevostoiminta tarjoaa:

- ratsastus ja ajelu: pääset hevosen selkään tai kärryn/reen kyytiin taitojesi mukaisesti ohjaajan seurassa.
- tallityöt: opit käytännön taitoja hevosen ja tallin hoidossa.
- hevostaidot: opit toimimaan hevosten kanssa turvallisesti.
- hyvinvointi: tallilla stressi helpottaa ja itseluottamus lisääntyy!
- arjen taidot: hevosten parissa työskentely kehittää vastuullisuutta, motoriiikkaa ja sosiaalisia taitoja osana laajempaa elämänhallinnan opettelua.
- yksilöllinen tuki: opinnot on suunniteltu erityistä tukea tarvitseville, ja jokaiselle opiskelijalle luodaan oma polku oppivelvollisuuden suorittamiseen.

Tavoitteena on musiikillisten tietojen ja taitojen kehittäminen sekä ryhmissä että henkilökohtaisesti opiskelijan taipumusten ja mielenkiinnon mukaan. Tärkeänä osana on soittamisen ja laulamisen avulla tuoda onnistumisen tunteita. Musiikkiryhmä pyrkii laulun ja rytmillisen soiton kehittämiseen. Ryhmässä harjoitellaan toisten kuuntelemista ja ryhmähengen ylläpitoa.

Tavoitteena on mm.

- soittamisen harjoittelu: voit harjoitella eri instrumenttien soittamista ja edetä omaan tahtiisi.
- kuvionuotit apuna: voit harjoitella soittamista myös resonaarin kuvionuottien avulla.
- laulaminen: löydät oman tapasi laulaa ja tulkita biisejä.
- yhdessä musisoiminen: voit soittaa tai laulaa ryhmässä muiden kanssa. se on hauskaa ja sosiaalista.
- äänittäminen: voit kokeilla yhdessä toisten kanssa studiotyöskentelyä.
- tunteet: musiikki auttaa ilmaisemaan tunteita ja rentoutumaan.

Bändiryhmän tavoitteena on toimia määrätietoisesti kehittäen henkilökohtaista ja yhdessä soittamisen taitoa. Harjoiteltavat kappaleet valitaan mahdollisimman monipuolisesti, jotta opiskelijoilla olisi tilaisuus saada kokemusta erityyppisistä kevyen musiikin alueista. Bändille pyritään tarjoamaan myös esiintymismahdollisuuksia.

Bänditunneilla harjoittelu on keskittynyttä oman instrumentin ja yhdessä soittamisen harjoittelua. Päämääränä on itsevarmuuden ja esiintymistaitojen kehittäminen. Musiikki valitaan yleensä opiskelijoille ennalta tuntemattomista kappaleista.

Musiikkitiedon tunneilla tutustutaan eri aikakausien musiikkiin ja soittimiin. Apuvälineenä käytössä on myös tietotekniikan tarjoamat mahdollisuudet. Musiikin tunneilla voidaan opiskella myös studiotyöskentelyä, esim. miten musiikin eri instrumentit nauhoitetaan tietokoneen nauhoitusohjelmaan ja kuinka oma laulu tai puhe siirtyy mikrofonin välityksellä sähköiseen muotoon.

Nauhoittamisen jälkeen sähköiselle äänelle voi käytännössä tehdä mitä vain kuten esim. omaan ääneen tai soittimen ääneen lisätään jälkikäteen kaikuja, muutetaan sävelkorkeuksia jne.

Opiskelijan osaaminen arvioidaan HOKS:issa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

7 OPISKELIJAN HENKILÖKOHTAINEN OPISKELUSUUNNITELMA HOKS

Lehtimäen opistossa annettavan opetuksen tavoitteena on opetussuunnitelman mukaisesti kohottaa opiskelijoiden yleissivistystä ja edistää heidän jatko-opintojaan, laajentaa opiskelijoiden yhteiskunnallista tietämystä sekä tukea heidän persoonallista kehitystään.

Opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa laaditaan opiskelijalle henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOKS), jossa huomioidaan opiskelijan tarpeet, kyvyt ja mielenkiinnon kohteita. Opiskelijan nykyiset ja tulevat olosuhteet pyritään ottamaan huomioon ja suunnittelemaan opiskelu kokonaisvaltaiseksi toiminnaksi, joka tukee opiskelijan tulevaisuuden suunnitelmia ja tavoitteita.

HOKSin pohjana käytetään mahdollisuuksien mukaan edellisessä oppilaitoksessa laadittua HOJKSia tai ns. siirtohojksia, josta ilmenee aikaisempi opiskelu. HOKSissa opinnollisen kuntoutuksen tavoitteet tarkennetaan pedagogisen arvioinnin perusteella, moniammatillista asiantuntemusta hyväksi käyttäen ja opiston pedagogisiin periaatteisiin pohjautuen.

Opiskelijan ohjelmaa laadittaessa korostuvat yksilölliset ratkaisut, jotka tukevat opiskelijan oppimisprosessia kokonais-valtaisesti. Suunnittelussa otetaan huomioon kunkin opiskelijan yksilölliset edellytykset, ominaisuudet ja tulevaisuuden suunnitelmat.

Ennen opintojen aloittamista opiskelija täyttää Opintokirjan, johon merkitään kurssivalinnat ja opiskelun tavoitteet. Opintokirjaan kootaan myös opiskelijaa koskevat yhteystiedot sekä opiskelijahuoltoon ja terveydenhoitoon liittyvät asiat. Valintoja tarkistetaan aina tarvittaessa lukuvuoden kuluessa. Opiskelun tueksi järjestetään yksilöllisiä ratkaisuja, jotka liittyvät oppimisympäristöön, opetusmenetelmiin, välineisiin tai oppimistapoihin.

8 OHJAUS

Nuoren opiskelua tuetaan yhteistyössä opiskelijan, huoltajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa. Ohjauksessa on huomioitava opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, osaaminen ja elämäntilanne.

Erityisesti on kiinnitettävä huomioita niiden opiskelijoiden tukemiseen ja ohjaukseen, joilla on opiskelu- tai oppimisvaikeuksia tai elämänhallintaan liittyviä haasteita.

Mikäli opiskelun alussa tai sen aikana havaitaan joitakin opiskelijoiden fyysiseen, psyykkiseen tai sosiaaliseen tilanteeseen liittyviä seikkoja, jotka tulisivat vaikeuttamaan opinnoissa etenemistä, tilanne selvitetään mahdollisimman pian ja pyritään löytämään keinoja opiskelijan tukemiseen.

Ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijoita siten, että he voivat onnistua opinnoissaan, motivoituvat jatkamaan opiskelua ja löytävät paikkansa seuraavan koulutus-vaiheen opinnoissa tai itsenäisessä asumisessa. Keskeiset ohjaukselliset tavoitteet kirjataan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

Oppilaitos ja sen ylläpitäjä voi tarpeellisia tukitoimia pohtiessaan tehdä yhteistyötä tarvittaessa paikallisten tai alueellisten eri alan asiantuntijoiden kanssa opiskelijan opiskeluvaikeuksien ratkaisemiseksi.

Opiskelun ohjauksen ja tuen tarkoitus on muun muassa tukea ja ohjata opiskelijaa siten, että hän kykenee tekemään tarkoituksenmukaisia ja hänelle soveltuvia koulutusta ja uravalintaa koskevia ratkaisuja. Ohjauksen tehtävänä on myös tukea opiskelijaa opiskelun aikaisessa elämäntilanteessaan.

Ohjauksen tarkoituksena on lisätä opiskelijan valmiuksia ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja omasta elämästä laajemmin. Ohjauksen keinoin voidaan tukea oppimaan oppimista, kehittää opiskelutaitoja, tukea itsearviointitaitojen kehittymistä, vahvistaa opiskelijan itsetuntoa ja parantaa hänen ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Myös vertaistuki on osa opiskelun ohjausta ja tukemista.

Opiston henkilöstö antaa kullekin opiskelijalle tämän tarvitsemaa aikaa, huomiota ja kunnioitusta sekä neuvontaa ja tukea. Opetus- ja muu henkilöstö vastaa erilaisten opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin ja tekee yhteistyötä tarvittavien ohjaus- ja tukihenkilöstöön kuuluvien asiantuntijoiden kanssa.

Opistolla varmistetaan, että opiskelijat tiedostavat oikeutensa ja vastuunsa omasta oppimisestaan ja opintomenestyksestään.

Ohjaus myös tukee opiskelijan kehitystä ja hyvinvointia ja antaa aineksia itsetuntemukseen, itseohjautuvuuteen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja yhteisöllisyyteen samalla kuin opiskelijan luottamus omaan osaamiseen kehittyy.

8.1 OPISKELIJAN TUKEMINEN JA TUEN JÄRJESTÄMINEN

Opiskelijalle annetaan tarvittaessa oppimisen ja opiskelun tukea. Käytettävät tukimuodot määritellään opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, ja mahdolliset muutokset kirjataan.

Koulutuksen järjestäjä keskeyttämis-tilanteessa tarkistaa oppivelvollisen saaman ohjauksen ja tukitoimien riittävyys. Oppivelvollista tulisi tarpeen mukaan ohjata hakemaan myös muita tarpeellisia tukipalveluita, kuten esimerkiksi opiskeluhoollon palveluita.

Vaikeasti vammaisten koulutuksessa huomioidaan vammaispalvelulain vaatimukset sekä esteettömyysmääräykset.

8.2 OPPIMISEN JA OPISKELUN TUKEA TARVITSEVIEN OPISKELIJOIDEN OPETUS

Vaikeasti vammaisille järjestettävässä koulutuksessa huomioidaan opiskelijan lähtökohdat ja valmiudet. Koulutuksen tavoitteet asetetaan realistisesti ja hyödynnetään opiskelijan vahvuuksia. Tarvittaessa koulutuksen kesto voidaan pidentää enintään kolmeen vuoteen.

Erilaisten opetusmenetelmien käyttö opetuksessa lähtee opettajan valitsemista ja perustelemista oppimista tukevista työskentelytavoista. Tähän vaikuttaa oppiaineen ja oppijan kognitiiviset taidot sekä erilaiset tilannetekijät. Pedagogiset menetelmät valitaan tarvittaessa jokaisen opiskelijan henkilökohtaisella arvioinnilla. Oppimista tukevia kuntouttavia toimenpiteitä on kuvattu sivulla 3.

Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointitaidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettajat ohjaavat opiskelijaa oppimaan oppimisen taidoissa, kantamaan vastuuta oppimisestaan ja työskentelystään sekä käyttämään opiskelumenetelmiä.

Opiskeluhoolto on opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Opiskelijan etu on pääasia opiskeluhollossa.

Opiskelijalla on oikeus maksuttomaan opiskelijahuoltoon.

Lehtimäen opisto järjestää opiskelijahuollon yhteistyössä Alajärven kaupungin kanssa. Opiskeluhoolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja yhteisöllisenä opiskeluhoルトona.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on ennalta-ehkäisevää ja sen tehtävänä on vahvistaa osallisuuden, turvallisuuden ja huolenpidon ilmapiiriä opetuksessa. Jokaisella opiskelijalla on myös oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon, joka voi olla sekä ehkäisevää että tukea antavaa. Yksilökohtaista opiskeluhooltoja toteutetaan opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan suostumuksella.

Psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut ovat opiskelijan saatavilla ja ne järjestetään lain edellyttämässä määrääjassa.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon opetuksen arjessa sekä tarvittavan tuen suunnittelussa ja toteutuksessa. Monialainen yhteistyö on keskeistä. Opiskeluhooltoja ohjaa luottamuksellisuus ja kunnioittava suhtautuminen opiskelijaan ja huoltajaan.

Koulutuksen järjestäjällä on opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten oppilaitoskohtainen opiskeluhooltosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä seuraa oppilaitoksen opiskeluhooltosuunnitelman toteutumista.

Oppilas ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)
13 §

Opiskeluhoitosuunnitelmaan kirjataan:

1. arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista
2. oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi
3. yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa
4. suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
5. toimenpiteet opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta)

Oppimisen arvioinnilla on koulutuksessa kaksi toisiaan tukevaa tehtävää. Arvioinnin tehtävänä on toisaalta ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää opiskelijoiden itsearvioinnin taitoja (formatiivinen arviointi) ja toisaalta määrittää, missä määrin opiskelija on saavuttanut opinto-kokonaisuuksille asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi). Arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen ja työskentelyyn.

Opiskelun ohjaaminen ja kannustaminen sekä itsearvioinnin taitojen kehittäminen toteutuvat formatiivisen arvioinnin avulla. Summatiivisesti arvioidaan sitä, miten opiskelija on saavuttanut eri opinto-kokonaisuuksille asetetut tavoitteet.

Arvioinnin tehtävien toteuttamisessa tulee noudattaa arvioinnin yleisiä periaatteita. Oppilaitoksessa tulee olla yhtenäiset arvioinnin periaatteet ja käytänteet, jotka ilmenevät arviointikulttuurissa. Opetuksen järjestäjä seuraa arvioinnin periaatteiden toteutumista ja tukee yhtenäisen arviointikulttuurin kehittymistä.

Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt tulee ottaa arviointikäytännöissä huomioon siten, että oppilaalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoihin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Opintoihin kuuluvat oppiaineet ja suuntautumisopinnot arvioidaan jaksojen päätyttyä. Opiskelun seuranta ja arviointia tehtäessä yleisissä opiskeluvalmiuksissa huomiota kiinnitetään mm. seuraaviin seikkoihin:

- asennoituminen opiskeluun
- kyky itsenäiseen työskentelyyn
- huolellisuus
- kyky ryhmätyöskentelyyn
- määräaikojen noudattaminen
- annettujen ohjeiden noudattaminen
- keskittymiskyky, pitkäjänteisyys
- kyky arvioida omia suorituksia

Opinnollisen kuntoutuksen toiminta-prosessiin kuuluu myös opinnollisen kuntoutuksen tarpeen arviointi, joka lähtee opiskelijan omista tavoitteista ja opinnollisen kuntoutuksen mahdollisuuksista vastata tavoitteisiin.

Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa sekä henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa kartoitetaan opiskelijan taustatiedot, kouluhistoria, vahvuudet ja voimavarat.

Oppimisvalmiuksien osalta arvioidaan kognitiiviset taidot, motoriset taidot, sosiaaliset taidot ja elämänhallintataidot.

Opintojen aluksi kartoitetaan opiskelijan mahdolliset oppimisen esteet (erityisen tuen tarve), asumis- ja opetusjärjestelyt. Oppimissuunnitelmaa arvioidaan ja tarkistetaan prosessin aikana ja prosessin lopuksi.

10.1 OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI

Vaikeasti vammaisille järjestettävässä koulutuksessa oppimisen ja osaamisen arviointi tehdään suhteessa opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin.

Arviointi auttaa myös opettajaa ja oppilaitosta opetuksen vaikuttavuuden arvioimisessa. Lisäksi se tukee opiston opetussuunnitelman toteuttamista ja kehittämistä sekä vaikuttaa osaltaan siihen, että opiskelija saa hyvät välineet todellisuuden hahmottamiseen, elämänhallintaan ja aktiiviseen osallistumiseen. Täten arviointi tukee koko oppilaitoksen kehittämistä sekä parantaa oppimisen edellytyksiä.

Tavoitteita arvioidaan jatkuvan arvioinnin periaatteella koko lukuvuoden aikana. Arvioinnin tapoja ovat havainnointi, vertaisarviointi, oppimistuotokset ja arviointikeskustelut. Opiskelijalle annetaan mahdollisuus itsearviointiin. Itsearviointi ei vaikuta osaamisen arviointiin.

Arviointi merkitään arviointilomakkeeseen numeroina 1–4. Numeroilla kuvataan erilaisia taitotasoja sekä avun ja tuen tarvetta. Taulukossa 1. on avattu numeroiden merkitystä sanallisessa muodossa. Numeroiden lisäksi arviointilomakkeessa on tarvittaessa sanallista arviointia.

Taulukko 1. Arvioinnissa käytettävien numeroiden sanallinen merkitys

Opiskelija	
1	- työskentelee opettajan/ohjaajan opastuksella ja avustettuna
	- tarvitsee toiminnoissaan jatkuvasti seurantaa ja ohjausta
	- osallistuakseen tarvitsee runsaasti konkreettista ja jatkuvaa apua ja tukea
	- osallistuu mahdollisuuksiensa mukaan toimintaan
	- omaehtoinen toiminta on vähäistä
	- ei pysty arvioimaan omaa työskentelyään
	- tarvitsee usein muistuttamista pystyäkseen ylläpitämään tarkkaavaisuutta
2	- työskentelee jatkuvasti ohjattuna
	- tarvitsee paljon harjoitusta
	- tarvitsee sanallista ja fyysistä lisäohjausta töiden aloittamiseen tai tekemiseen enemmän kuin tehtävänannossa on tarpeen
	- tarvitsee ajoittain muistuttamista pystyäkseen ylläpitämään tarkkaavaisuutta
3	- työskentelee tarvittaessa ohjattuna
	- tarvitsee jonkin verran harjoitusta
	- tarvitsee hieman sanallista ja fyysistä lisäohjausta töiden aloittamiseen tai tekemiseen
	- tarvitsee joskus muistuttamista pystyäkseen ylläpitämään tarkkaavaisuutta
4	- työskentelee pääosin itsenäisesti ja on oma-aloitteinen
	- oppii asioita helposti ja ymmärtää opittavan asian sisällön
	- pystyy soveltamaan oppimaansa eri tehtävissä
	- toimii tavoitteiden suuntaisesti
	- pääsee työskentelyssään loppuun
	- työskentely voi olla itsenäistä, vaikka opiskelija ei pystyisi fyysisesti tekemään annettua tehtävää, mutta hän pystyy itsenäisesti ohjaamaan avustavaa henkilöä tavoitteiden suuntaisesti
	- on käsitys omista vahvuuksista ja kehittämistä vaativista alueista

10.2 HOKS-TAVOITTEIDEN ARVIOINTI JA GAS-MENETELMÄ

Opinnollisen kuntoutuksen toiminta-prosessiin kuuluu opinnollisen kuntoutuksen tarpeen arviointi, joka lähtee opiskelijan omista tavoitteista ja opinnollisen kuntoutuksen mahdollisuuksista vastata tavoitteisiin. Henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa HOKS kartoitetaan opiskelijan taustatiedot, kouluhistoria, vahvuudet ja voimavarat.

Oppimisvalmiuksien osalta arvioidaan kognitiiviset taidot, motoriset taidot, sosiaaliset taidot/elämänhallinta. Opintojen aluksi kartoitetaan opiskelijan mahdolliset oppimisen esteet (erityisen tuen tarve) sekä asumis- ja opetusjärjestelyt.

HOKS -palaverissa on läsnä opiskelija, opiskelijan huoltaja ja opintojenohjaaja. Yhdessä sovitaan opintojen henkilökohtaisista tavoitteista ja menetelmistä. Onkin mielekästä, että opiskelija asettaa ja hyväksyy itse opiskelun tavoitteet opettajan/ohjaajan ja huoltajan kanssa käydyn keskustelun yhteydessä. Oppimissuunnitelmaa arvioidaan ja tarkistetaan opintojen aikana ja lopuksi.

Opiskelijan toiminta-alueen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä edistymisen seuranta ja arviointi kuvataan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa HOKS:ssa sekä oppimisen ja osaamisen eri osa-alueiden arviointilomakkeessa. Tavoitteet asetetaan yksilöllisesti siten, että ne ovat saavutettavissa olevia ja opiskelijalle mielekkäitä.

GAS (Goal Attainment Scaling) on väline, jonka avulla määritetään opiskelijan tavoitteet. Tavoitteiden toteutumista voidaan tarkastella yksilö- tai ryhmätasolla tilastollisia menetelmiä hyväksi käyttäen. GAS -menetelmä on lähtökohdaltaan aina opiskelijalähtöinen.

Tavoitteen tunnistaminen perustuu haastatteluun ja opiskelijan tilanteen kokonaisvaltaiseen selvittämiseen. Tavoitteille asetetaan realistinen aikataulu ja määritellään selkeä muutoksen indikaattori viisiportaisella asteikolla.

34 GASin avulla kuvataan selkeitä, tunnistettavia ja merkityksellisiä muutoksia opiskelijan elämässä. Tavoitteiden määrän tulee olla kohtuullinen, vaikka menetelmä mahdollistaa kahdeksan tavoitteen laatimisen. Keskimäärin opiskelijalla voi olla 1–3 yhtäaikaista tavoitetta. GAS -asteikossa odotettu tavoitetaso merkitään 0 (nolla).

Korkeampi muutos merkitään GAS-asteikossa +2 ja +1 ja vastaavasti matalampi -2 ja -1. GAS -asteikolla +2 tarkoittaa, että tavoite on saavutettavissa optimaalisissa olosuhteissa määritetyssä aikataulussa – se on mahdollinen, jos kaikki onnistuu.

GAS-asteikolla -2 tarkoittaa sitä, että opiskelija ei ole edennyt kuntoutuksen tavoitetason suuntaan niin paljon, että muutoksella olisi hänen toiminnalleen merkitystä. Mikäli tilanne huononee tai pysyy ennallaan, GAS-asteikko on -2.

Opiskelijan osaamisen arvioinnissa käytetään näissä opetussuunnitelman perusteissa määriteltäviä, opintokokonaisuuksien tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Arviointikriteerit on laadittu eri opintokokonaisuuksille.

Arvioinnissa tulee noudattaa seuraavia periaatteita: Arviointi on yhdenvertaista ja perustuu opiskelijoiden yhdenvertaiseen kohteluun.

- Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta.
 - Tämä edellyttää vuorovaikutusta opettajan ja opiskelijan välillä sekä palautteen antamista tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi. Arvioinnin toteuttamiseen liittyy opiskelijoiden osallisuuden mahdollistaminen, vahvuuksien tunnistaminen ja kannustaminen.

Arvioinnin avulla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti. Arviointi toimii myös tärkeänä välineenä mahdollisten tuen tarpeiden tunnistamisessa. Opettajien yhteistyö oppilaitosyhteisössä on välttämätöntä arvioinnin johdonmukaisuuden toteutumiseksi.

Arvioinnissa tulee ottaa huomioon opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet. Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt tulee ottaa arviointikäytänteissä huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoihin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin.

- Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista.
 - Arviointikäytännöt suunnitellaan johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi ja samalla varmistetaan arviointiperiaatteiden yhtenäisyys oppilaitoksessa. Arviointia toteutetaan sekä lukuvuoden aikana että sen päättyessä. Arvioinnin tulee kohdistua vain siihen, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi.
- Opiskelijoiden suorituksia ei verrata toisiinsa.
- Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.
- Arviointi on monipuolista.
 - Monipuolinen arviointi perustuu eri menetelmin kerättyihin näyttöihin. Opettaja valitsee arviointimenetelmät opintokokonaisuuden tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Opiskelijoille tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin ja tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin keinoin.

10.4 PALAUTTEEN ANTAMISEN MUODOT JA KÄYTÄNNÖT

36

Lehtimäen opistolla on jatkuvan palautteen antamisen käytäntö. Palaute on muutoksen ja oppimisen olennainen osa. Palautteen tarkoitus on edistää opiskelijan henkilökohtaista kasvua ja kehitystä. Kehittymisen edellytys on oikeanlainen palaute. Tarvitsemme omaa henkilökohtaista reflektointikykyä, jotta pystymme oppimaan kokemuksistamme. Kannustava ja turvallinen ilmapiiri on elintärkeää palautteen antamisen yhteydessä.

Palautteen antamistilanteessa keskitytään ensin opiskelijan vahvuuksiin. Tämä synnyttää luottamusta keskustelijoiden välille. Palaute koskee aina opiskelijan tuotosta tai toimintaa – ei henkilökohtaisia ominaisuuksia. Kriittiset kommentit esitetään aina asiallisesti ja rakentavasti. Palaute annetaan ajallaan mahdollisimman pian, jotta opiskelijan on helpompi ymmärtää mihin asiaan palautteen antaminen kohdistuu.

10.5 TODISTUS JA SIIHEN MERKITTÄVÄT TIEDOT KOULUTUKSEN PÄÄTTYTTYÄ

Opiskelija saa todistuksen, opintokortin sekä oppimisen ja osaamisen eri osa-alueiden arviointilomakkeen lukuvuosittain ja opintojen päättyessä. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja todistusten liitteistä. Näillä mainituilla asiakirjoilla pyrimme selkeämmin esittämään mitä on opiskeltu, oppiaineiden laajuuden sekä arvion opiskelijan opiskelutaidoista, sosiaalisista- ja tunnetaidoista sekä toimintakyvystä erilaisissa tilanteissa.

Kansanopiston ylläpitäjän tulee antaa opiskelijan pyynnöstä todistus suoritetuista opinnoista, jos opiskelija eroaa tai keskeyttää koulutuksen suorittamisen. Opiskelijan osaamista arvioidaan vertaamalla sitä opetussuunnitelman perusteissa määrättyyn osaamiseen sekä opiskelijan omiin tavoitteisiin. Arvioinnin tulee kattaa kaikki suoritettavan opetussuunnitelman perusteiden mukaiset vaatimukset ja tavoitteet.

11 YHTEISTYÖ

11.1 KODIN JA OPPILAITOKSEN YHTEISTYÖN TOTEUTTAMINEN

Nuorten oppivelvollisuuskoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa (lukiolaki 629/1998, 2 §). Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Sen tarkoituksena on edistää myös opiskelijoiden, huoltajien ja kotien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Opiston koulutuksesta ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan osallistumaan toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa ja niistä annetaan tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, opiskeluhuollosta sekä oppimisen ja opiskelun tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Yhteistyössä otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen yhteistyössä vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja huolenpidossa mahdollista tukea tarvitsevasta opiskelijasta.

11.2 YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Yhteistyötä tehdään kiinteästi opiskelijoiden kotikuntien ja sosiaalitoimen kanssa sekä Kelan kanssa. Lehtimäen opisto tekee yhteistyötä muun muassa yhteistyökurssien puitteissa seuraavien toimijoiden ja järjestöjen kanssa: Seinäjoen Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry, Vaasan Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry, Suomen PWS-yhdistys, Suomen Polioliitto ry, Suomen Polioinvalidit ry ja Etelä-Pohjanmaan Sotainveteraanipiiri.

11.3 TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ

Lehtimäen opistolla on Järvi-Pohjanmaan alueella (Alajärvi, Lehtimäki, Soini) työelämäyhteistyökumppaneina muun muassa Kohiwood Oy, EJ-Tarhat Oy, Sale Lehtimäki, Järviseudun ammatti-instituutti JAMI sekä Lehtimäen opiston omat yksiköt kuten esimerkiksi kiinteistö, keittiö ja ratsastuskoulu. Työpaikoilla on mukana opistolta ohjaaja ja työtehtävät suunnitellaan ja sovitaan yhteistyössä työnantajan kanssa.

12 TOIMINNAN KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI

Lehtimäen opistossa vallitsee kehittämis-
myönteinen ilmapiiri, jossa pyritään
vastaamaan valtakunnalliseen koulutus-
kysyntään, tarjoamaan ja toteuttamaan
vaikeasti vammaisille henkilöille opiskelija-
lähtöistä laadukasta koulutusta sekä
ylläpitämään opiskelijoiden luottamusta ja
tyytyväisyyttä.

Tavoite on toimia nykyaikaisena
alueellisesti ja valtakunnallisesti tunnettuna
ja tunnustettuna sekä monipuolisesti
palvelevana erityiskansanopistona.

Koulutusta ja siihen liittyviä tukipalveluja
arvioidaan monipuolisesti ja kattavasti.
Tarkastelukohteena ovat opiskelijoiden,
opettajien ja muun henkilökunnan sekä
erilaisten yhteistyökumppaneiden erilaiset
näkemykset, käsitykset ja mielipiteet
koetuista palveluista sekä toiveista
tarjonnan suhteen.

Opistoa kehitetään osana suomalaista
kehittyvää tietoyhteiskuntaa, jossa
oppilaitokset nähdään merkittävinä ja
monitahoisina toimijoina. Tietostrategian
mukaan opistolla on opiskelijoiden tarpeiden
näkökulmasta varustetut verkkopalvelut sekä
tieto- ja viestintätekniikan tilat ja -välineet.
Opistolla on oma tietotekninen tuki.

LEHTIMÄEN OPISTO
OPISTOTIE 1
63500 LEHTIMÄKI
info@lehopisto.fi
lehtimaenopisto.fi
040 580 8793 päivystäjä
0400 365 375 kurssikoordinaattori

KOTISIVUT

FB

IG

YOUTUBE

